

Flertallet af Kirkens Mænd paa den Side, og derved tror jeg, at der er sket ikk saa lidt Skade for Kirken her i vort Land.

Holm: Før jeg gaar over til at svare den ærede Ordfører og den højtærede Minister, er der en Sag, jeg kommer til at ofre nogle Ord paa. Jeg ser, at der er udsendt til forskellige Aviser et Telegram om en privat Udtalelse, der skulde være falden fra min afdøde Sidemand Sofus Høgsbro. Det vilde aldrig falde mig ind her i Tinget at fremdrage private Udtalelser, der jo ere uhyre vanskelige at kontrollere, og jeg ved, hvor megen Forvirring saadant kan give Anledning til, men da den private Udtalelse som her er fremdraget, er fremkommen i en privat skriftlig Forhandling mellem det ærede afdøde Medlem og mig og flere andre af hans Slægtninge, og da den er udreven af sin Sammenhæng, saa ser jeg mig i den historiske Korrektheds Navn nødsaget til at udtale mig lidt om denne Sag. Det ærede afdøde Medlem havde jo i mange Aar været Tingets Hovedordfører med Hensyn til kirkelige Spørgsmaal og havde ganske specielt været den, der havde affattet Folketingets mange Gange vedtagne Forslag om Præstevalg, og den, der havde affattet Folketingets Betænkning om sognevalgte Menighedsraad og deri brugt de Udtalelser, som jeg har citeret i min Betænkning. Det er desuden en bekendt Sag, at det samme ærede Medlem i den sidste Tale, han holdt her i Tinget, trods dette sit tidligere Standpunkt udtalte sig til Fordel for Ministerens Forslag, og det faldt derfor naturligt for ham, at han søgte lige over for sine nærmeste at gøre Rede for, hvorledes han forligte disse to meget forskellige Standpunkter. Derom førtes der en saadan privat Forhandling, og i den brugte han blandt andet den Udtalelse, som nu er bleven telegraferet ud i Landet. Det ærede Medlem søgte at bevare Sammenhængen mellem sit tidligere og sit senere Standpunkt paa den Maade, at han sagde som saa: Jeg kan fastholde mine tidligere Ønsker, fordi Ministerens nuværende Forslag ville virke i den stik modsatte Retning af den, som Ministeren tror. Det vil nemlig ikke virke til, at Valgmenighederne snart forsvinde, saaledes som Ministeren i sine Anmærkninger mener, det bør tilstræbes. Det vil tværtimod virke til, at der vil blive saa mange flere Valgmenigheder. Det vil ikke, som Ministeren tror, føre til, at der kan bygges et Kirkeraad paa denne Grundvold. Det vil

netop virke til, at der ikke bliver noget Kirkeraad. Derfor mente det ærede Medlem, at det kunde stemme med hans tidligere Stilling at stemme derfor. Han udtalte blandt andet følgende: „Det er meget muligt, at Ministeren har ment noget andet med sine Kirkeforslag, end jeg finder i dem.“ „Det kan være rimeligt nok, men det kommer ikke an paa, hvad Ministeren mener, men paa selve Forslagenes Indhold og Virkning,“ og om dem mente han, som sagt, at de vilde virke i den Retning, han ønskede: „Den vundne Erfaring,“ skrev han, „vil blive den, at de levende fri Menigheder, som Forslaget vil fremkalde, ikke ville lade sig binde af nogen tvungen Organisation af et Statskirkeraad.“ Og fremdeles: „Jeg frygter ikke for, at der paa de foreliggende Forslag skal bygges et tvungen Kirkeraad, hvor meget end Ministeren ønsker det. Hans Ønske vil vise sig at blive en Illusion.“ Om hvad der havde bevæget det ærede afdøde Medlem til at indtage denne forandrede Holdning, skal jeg ikke udtale mig. Jeg skal kun ud af den samme private Forhandling oplyse, hvad et Medlem, der i denne Sag maa være en meget uvildig Dommer, nemlig det ærede Medlem for Storehedinge (Svend Høgsbro), mener. Han skriver saaledes: „De andre Forslag ere saa store Fremskridt, at jeg ikke finder, at de ere for dyrt købte ved at tage Menighedsraadene med.“ At vi ikke kunne faa disse Goder uden at tage Raadene med, det ligger for det første i, at Regeringen vil have dem alle eller ingen. „Der ligger den store Forskel og vel egentlig det, det kommer an paa, at Fader og jeg ønsker at støtte Regeringen. Vi vil strække os saa langt som muligt for dens Skyld.“ Se, nu tænker jeg, at de, som have afsendt Telegrammerne, ogsaa ville tage disse Oplysninger med, saaledes at hele det afdøde Medlems Betragtning kan blive belyst fra alle Sider. Men jeg beklager i allerhøjeste Grad, at man overhovedet har draget saadanne private Udtalelser frem, da der foreligger offentlige Udtalelser nok fra det afdøde Medlem om hans Stilling.

Formanden: Jeg har ikke villet hindre det ærede Medlem i at komme med disse Udtalelser, fordi jeg har betragtet dem som et Supplement til Ytringer, der i Forvejen vare faldne her i Tinget. Men jeg anser det for uehdigt at fortsætte Forhandlingen om private Ytringer, enten disse have den ene eller den anden Form.